

Mehmet Şükrü
(sonra 'Ovanes Avetaranyan')
1861 -1919

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Mehmet'in soyu ve babası

- Mehmet'in soyu 'Seyyit' idi, bu demeki doğrudan Muhammed'in soyundan gelme idi. Bu tabii ki, müslümanlar arasında çok saygın bir durum. Sadece onarın hakkı vardı yeşil sarık taksınlar.
- Babası Ali, hayatını müslümanlığa adanmıştı, derviş tarikatlarına katılırdı.
- İslamiyetin derinliklerini araştırmak için bütün Osmanlı devletini, arap devletlerini, İran'ı ve daha bir sürü yerleri gezdi.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

19. yüzyılda Osmanlı devletinin durumu

- Osmanlı Emperatorluğu'nda her zaman birçok halklar yanyana otururdular: Mehmet'in memleketinde Türklerin yanında en çok Ermeniler, Kürtler ve Gürcüler vardı.
- Mehmet Şükrü doğduğu senelerde Ruslarla savaşlar oldu.
- Aynı zamanda Osmanlı Emp. İçerden değişmeye başladı: halk artık serbestlik istiyor.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Çocuk yaşları

- Mehmet 30. Haziran 1861 gününde Türkiye'de Erzurum'a yakın bir köyde doğdu.
- 6 yaşında Kuran kurslarına katıldı ve 7 yaşında namaz kılmayı öğrendi. Günden güne daha derin müslüman öğretişlerine sarılırdı.

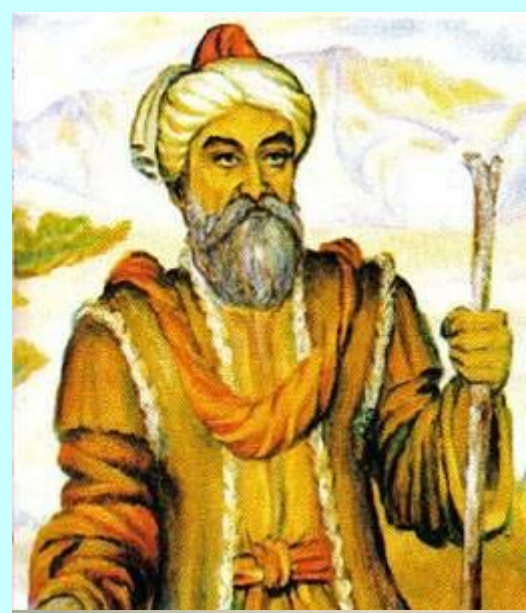
Erzurum'un 'Çifte Minare' medresesi

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Tarikatların yolu

- Mehmet'in babası hep hakikatı aramakta idi. Onlarca hoca, muallim ve dervişlerin dibinde öğrendi, onların 'müridi' (öğrencisi) oldu.
- Böylelikle normal müslümanlık yerine, sufilerin yolunu tuttu.
- Mehmet'i de bu yola soktu. Önce Bektaşilerin öğretişlerine, sonra 'Yol Oğulları' adında başka bir tarikata katılıyor.
- Mehmet'in aklı çok keskin olduğuna bütün bu öğretişleri hemen anlıyor ve islamiyet konusunda okumuş bir delikanlı oluyor.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Başka köyü yerleşiyorlar

- Ruslar Erzurum' u ele geçirdikten sonra Mehmet ile babası dayanamayıp Bagdat'a yerleşmeye karar veriyorlar, orada daha büyük dervişler var diye
- Ama yolda dönmeye karar veriyorlar ve Evrenli köyüne yerleşiyorlar

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Mehmet İncil'i okuyor

- Orada Mehmet 'Behçet Hanım' adında bir kadının evinde sefte İncili görüp okumaya başlıyor.
- Önce büyük nefretle karşılıyor; 'Allahın Oğlu' söz ona çok ters geliyor.
- İncili eve almak istiyor, ama Behçet Hanım ona vermiyor.
- Sonra bir Ermeni kitapçıdan Türkçe Kutsal Kİtabı satın alıyor ve hemen büyük merakla okumaya başlıyor.
- O zamanlarda küçük yerlerde bir İncil bulmak mucize gibi idi.

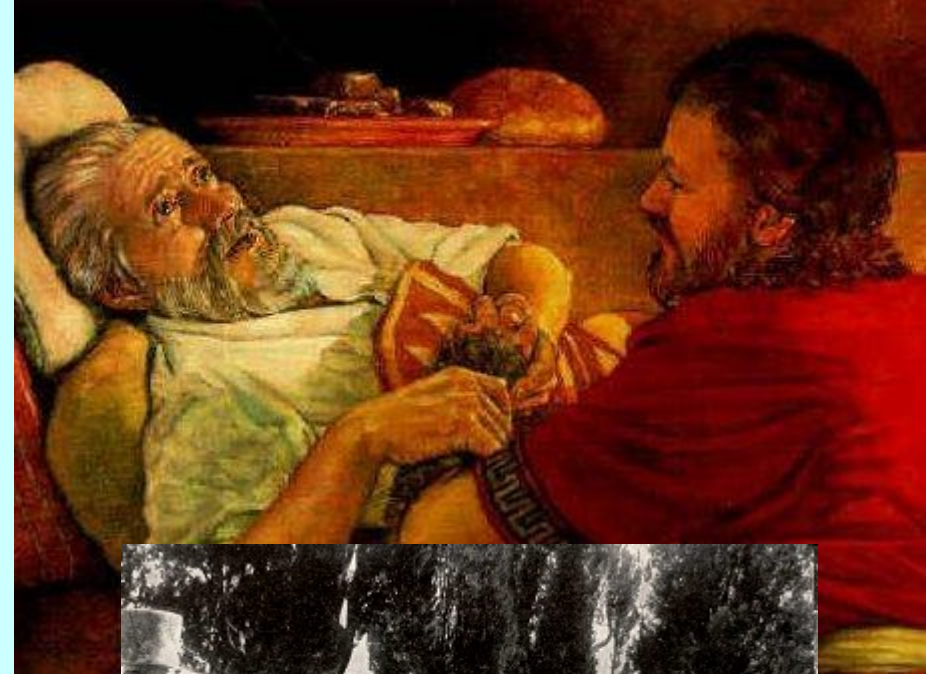

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Mehmet'in babası ölüyor

- Mehmet artık küçük bir köyde hoca olmuştu. Babası gene eskisi gibi orada burada gezerdi hakikatı aramak için.
- Bir gün babası, Mehmet'i bir kenara çekip diyor: "Canım çok sıkıldı, oğlum! Bunca sene müslümanlıkta hakikatı aradım ama hiç huzur bulamadım. Benden akıl bekleme, kendi aklını kullan. Elveda!"
- Babası yakın bir köyde hasta düşüyor, Mehmet de onun yanına gidiyor. Babası onu geri yollayıp 'Beygiri getir' diye buyuruyor. Mehmet gidip döndüğü zaman babası ölmüştü, köylüler de onu hemen gömmüşlerdi.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Karanlık yüreğe aydınlık giriyor

- Mehmet gittikçe daha fazla İncil'i okudu ve dervişlerden öğrendiği şeylerle karşılaştırdı.
- Bir Ermeni papazdan birtakım Ermenice dualar öğrenmişti. Şimdi anlamadan onları tekrarlardı.
- Sonra Serkis adında bir Ermeni evangelist ile tanışıyor. Rom 1:3-4 okurken yüreğini Rab İsa'ya açıp imana geliyor.
- Belli bir zaman Mehmet köyün hocası olarak camide görev yapmaya devam ediyor. Ama zamanla bunun mümkün olmadığını anlayıp vazgeçiyor.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

İmanda birinci adımlar

- Mehmet köyden ayrılıp Erzurum kasabasına yerleşiyor. Orada Ermeni ve yabancı evangelistlerle tanışıp imanda büyüyor.
- O zamanlarda müslüman bir Türk'ün hristiyan olması için ölüm cezası vardı. Onun için Mehmet'i bir Ermeni yapmaya karar veriyorlar: onun adını değiştirip 'Ovanes' (= Yuhanna) koyuyorlar ve başka bir kasabada onu bir Ermeni okuluna yazdırıyorlar.
- Mehmet vaftiz olmak istiyor, ama misyonerler hemen buna razı gelmiyorlar. Önce lazım kendini göstereceğini diyor.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

İlk misyonerlik seneleri

- Mehmet Şükrü en sonunda 1889 senesinde Gürcistan'ın (Gruzia) başkenti Tiflis'te Ermeni bir vaiz tarafından buzlu 'Kur' ırmağında vaftiz ediliyor.
- Hayatında ne yapmak istediğini soruyorlar: "Rabbin müjdesini Müslümanlara yaymak istiyorum" diyor.
- Bunun üzerine ona soyadı olarak 'Avetaranyan' veriyorlar = 'Müjdenin oğlu'.
- Üç sene boyunca Mehmet, Kafkas devletlerinde (Gürcistan, Ermenistan, Azerbeycan, İran) misyonerlik yapıyor.

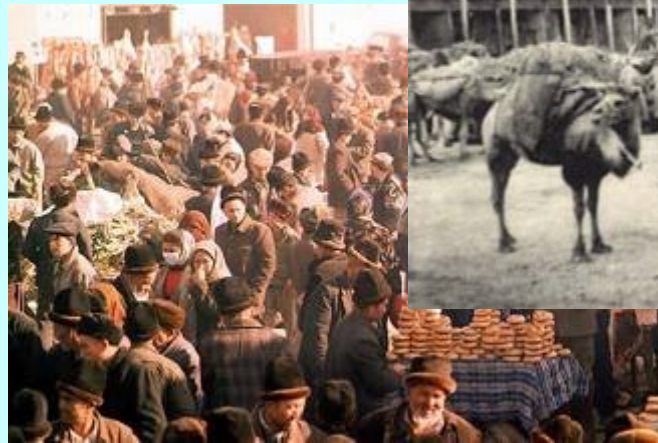
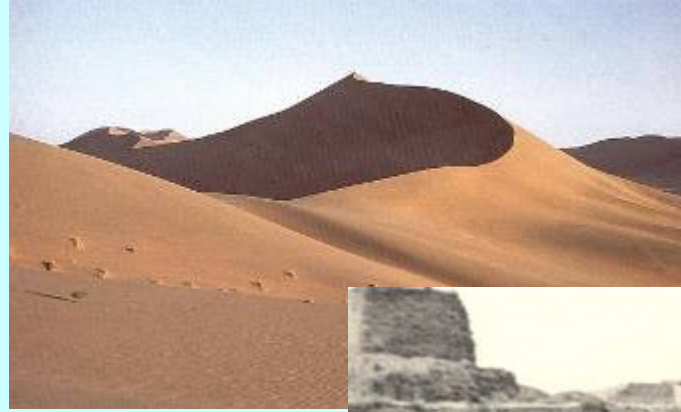

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Doğu Türkistan'da

- 1992 senesinde Mehmet bir İsveç misyonu ile Doğu Türkistan'a, oradaki Kaşgar kasabasına gönderiliyor. Orada Uygur halkı yaşıyor.
- 'Doğu Türkistan' oblastı bugün Çin'in bir parçasıdır. Çince adı: 'Şin-jiang'
- Kaşgar, kocaman Taklamakan çölünün ortasında bir oasistir.
- İpekyolu'nun üzerinde önemli bir merkez idi.
- Bugüne kadar her Pazar günü yüzbinlerce köylü pazara geliyorlar.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Doğu Türkistan'da

- Mehmet Şükrü oraya varınca bir tek imanlı bile yoktu.
- Hemen yerli halk gibi giyimeye başlıyor, dili öğreniyor ve İncili tercüme etmeye başlıyor. Bir sene içinde bitiriyorlar
- Kaşgar'da yaşayan yabancılar ve hocalar Mehmet'i çok kötülerdiler. Ama onun hizmetçisi Ömer Ahund onun davranışlarına bakarak imana geliyor ve herkesin önünde hristiyan olmak istediğini söylüyor.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Bulgaristan'da

- İncili Uygurca diline çevirdikten sonra, onu basmak konusunda kendi misyasında bazı problemler çıktı.
- Mehmet Şükrü o zaman Alman bir misyaya geçti, onlar için başka görevlere başladı
- 1900 senesinde Berlin'de Helene adında bir Alman kadınla evleniyor.
- Aynı senede Varna'ya yerleşiyor. Orada Ermeni ve Bulgar imanlılarla birlikte işliyor. Onlar seviniyor, artık bir kişi Bulgaristan'daki müslümanlar arasında müjdeyi yayacak diye.

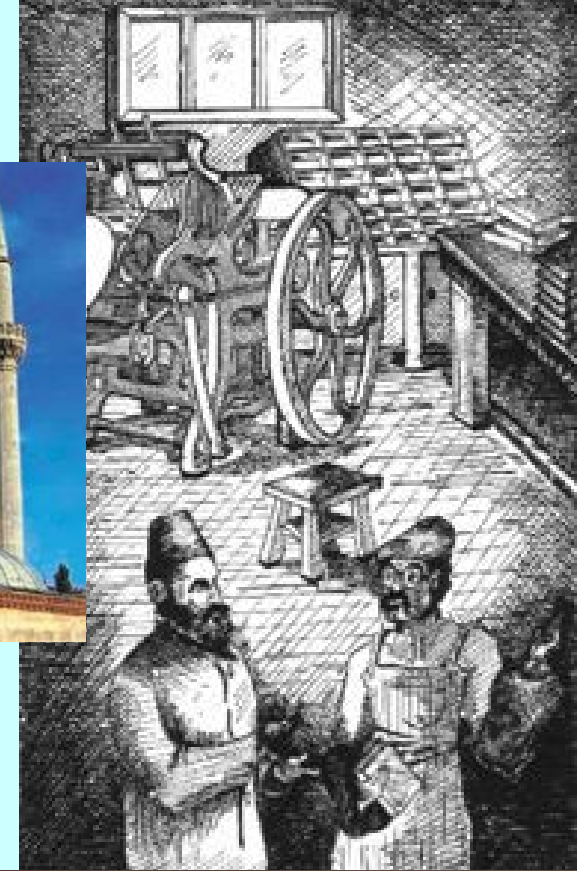
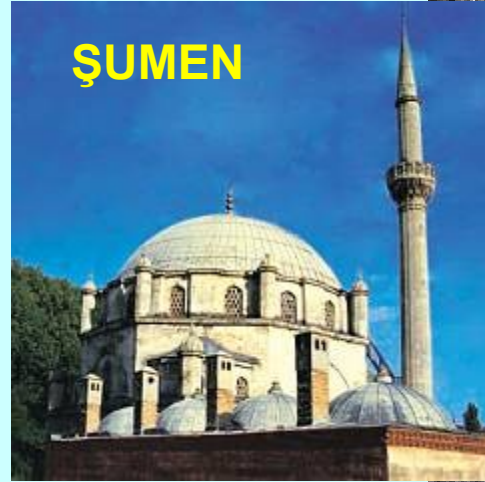

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Bulgaristan'da

- 1901 senesinde Şumla'ya (Şumen'e) yerleşiyor. Orada bir matbaa alıp, müslümanlar için broşürler ve kitaplar basıyorlar.
- 'Şahit-ül-Hakaik' (Hakikat Şahidi) adında bir dergi çıkarıyorlar
- Aynı zamanda Şumen ve Ruse'de vaaz edip, müslümanlarla tek tek konuşuyorlar.
- 1907 senesinde Plovdiv'e yerleşiyorlar. Büyük kasaba olduğu için, bütün balkan devletlerini ve Osmanlı Emperatorluğunu etkileyebilirler.
- Mehmet Şükrü'nün aylık yazıları (Hakikat Şahidi, Hurşid ve Güneş) çok büyük etki bırakıyorlar. Bütün Osm. Emp. Onları konuşuyorlar.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Zor yıllar

- 1908/09 senelerinde yeni 'Gençtürk' hükümeti Türkiye'de binlerce Ermeni öldürüyor. Birçok Ermeni Bulgaristan'a kaçıyor.
- Mehmet Şükrü karısıyla bu kaçanlara yardım ediyor.
- 1912/13 Balkan savaşları: Plovdiv kasabasında onbinlerce göçmen, yaralanmış ve esir düşmüş türk askerler var.
- Mehmet ve Helene onları ziyaret ediyorlar, yardım ediyorlar. Binlerce türk asker Plovdiv'de hastanede yatarken İncil alıp sonra Türkiye'ye götürüyorlar.

Mehmet Şükrü (1861-1919)

Almanya'da

- 1910/11 senelerini Mehmet Şükrü Almanya'da geçiriyor. Çok kiliseyi gezip müslümanlık hakkında konuşuyor, kiliseleri bilgilendiriyor.
- 1913 senesinden sonra hastalanıyor ve her sene birkaç ay Almanya'da tedavi görmek için geçiriyor.
- Ama 1919 senesinde akciğer ve böbrek hastalıkları gittikçe kötüleşiyor. Doktorlar da ona yardım edemiyorlar. 11, Aralık 1919'da Wiesbaden kasabasında ölüp, Rabbin yanına gitti.

Mehmet Şükrü (sağda) ile Alman misyanın başı (Dr. Yohanes Lepsius)